

Kujawsko- pomorskie, powiat świecki, gmina Dragacz, sołectwo Mniszek

Lata 2011-2019.

Inicjatorzy- Dembińska Dorota, Dembińska Sylwia.

Odbiorcy- mieszkańcy sołectwa Mniszek- Mniszek i Nowe Marzy, okolicznych wsi.

“Nie ciafrotać jeno robić. Wiejskie działania - miejskie inspiracje “

W niniejszym tekście chcielibyśmy opisać, jak nasza wieś stała się “inteligentna”... Początkowo miałyśmy wątpliwości, czy nasze działania wpisują się w ideę “Smart wieś”. Po przeanalizowaniu nazewnictwa uznałyśmy, że jak najbardziej wpasowują się one w to sformułowanie. Wszelkie podejmowane przez nas kroki w pracy na rzecz społeczności lokalnej (w naszym mniemaniu poprzez zastosowanie innowacji społecznych i nowych rozwiązań) miały na celu zapewnienie mieszkańcom jak najlepszej przestrzeni do życia, wyrównanie poziomu życia w stosunku do mieszkańców miasta. Szczególną pomocą był postęp technologiczny, który ma miejsce w ostatnich latach i możliwość wykorzystania umiejętności cyfrowych, nowoczesnych technologii w codziennym życiu na wsi. Mamy nadzieję, że opiszemy w miarę zrozumiale i dokładnie wszelkie nasze poczynania, które podejmowałyśmy, aby pokazać mieszkańcom naszej wsi “światło w tunelu”, świat nie tylko postrzegany “poprzez dziurkę od klucza” ograniczony do wąskiego otoczenia i sposób jaki stopniowo “pokolorowałyśmy go”, aby wszystkim żyło się lepiej...

Historia nasza zaczyna się w roku 2011 w momencie, kiedy sołtyską małego sołectwa Mniszek zostaje Dorota Dembińska. Od tamtej pory “wioskę “ można opisywać słowami Rene Gościnnego i Alberta Uderzo czyli: “Dawno, dawno temu, zanim nastąpiła nasza era, w czasach wielkiego rozkwitu Imperium Rzymskiego, gdzie rządził Juliusz Cezar, była sobie mała wioska Galów, w północnej Galii, praktycznie rzut kamieniem od morza, która jako jedyna nie poddała się naporowi rzymskiej armii. Wioska ta wytrzymała dzięki magicznemu napojowi, warzonemu przez ich druida Panoramixa. Po wypiciu którego zyskiwało się nadludzką siłę, co wykorzystywali wojownicy z tejże wioski (...)”. Jest rok 2019 naszej ery. Jest sobie mała wioska, też prawie rzut kamieniem, ale od Wisły i też się nie poddajemy chociaż daleko nam do cywilizacji, a na dodatek nie mamy magicznego napoju... Lecz mamy nadludzką siłę w dążeniu do celu, więc per aspera ad astra w Mniszku.

Pierwszą rzeczą, którą zrobiliśmy jako mieszkańcy, którzy chcą zmieniać swoją rzeczywistość- była wyprawa w przeszłość i stworzenie bazy zasobów, którymi dysponujemy :

- lokalizacja (umiejscowienie wśród lasów na terenie Zespołu Parków Krajobrazowych dolnej Wisły, tuż obok cywilizacji, gdzie powstawały tereny inwestycyjne i autostrada A1, trasa S5, odległość od miast 12 km Świecie- Grudziądz),
- zasoby naturalne (strumienie, rzeki, lasy),
- bogactwo historyczne,
- zasoby dziedzictwa kulturowego,

- potencjał mieszkańców i ich umiejętności.

Kolejną rzeczą było spojrzenie w przyszłość oraz opisanie potrzeb i naszej wizji końcowej czyli tego, w jakim miejscu chcemy żyć i co osiągnąć. Zaczęliśmy z wizją końca, do której właśnie się zbliżamy (ostatecznie w 2020r.) poprzez działania czyli stworzenie wioski tematycznej w atrakcyjnym turystycznie miejscu z bogatą ofertą warsztatową dla dzieci i dorosłych, wykorzystując zasoby lokalne, jakie są w naszej dyspozycji i zapewniające mieszkańcom wsi dodatkowe źródło dochodów. Posiadamy jako lokalna wspólnota taki sam cel w naszym rozumieniu. Zajmujemy się rozwijaniem pasji, ponieważ lepiej żyje się we wsi, w której ludziom zależy na czymś wspólnym. Mieszkańcy naszych wsi stwierdzają jednogłośnie, że lepiej żyje się wśród ciekawych ludzi, którymi się stali oraz tymi, którzy do nich przyjeżdżają w ramach warsztatów. Mogą kontynuować swoje pasje. Upiększają swoją wieś dla innych i dla siebie. Poprzez działania ratują przed zapomnieniem to, co dobre w życiu tradycyjnej wsi. Podtrzymują i polepszają jakość życia na wsi. Pogłębiają więzi międzypokoleniowe i zwiększają integrację sąsiedzka. Stają się świadomym społeczeństwem obywatelskim.

W naszych działaniach skupiliśmy się na czterech najbardziej istotnych strefach życia wsi:

- sferze społecznej - edukacji (nabywanie nowych umiejętności poprzez szkolenia, warsztaty, wyjazdy naukowe), sport - (organizacja rozgrywek sportowych), wspólnym spędzaniu czasu i integracji, opiece nad potrzebującymi i starszymi osobami wsi,
- sferze kulturowej - tradycji, zwyczajach, obrzędach, szacunku do historii miejsca, w którym mieszkamy "Małej Ojczyzny", twórczość artystyczna - rękodzielnicza, przedstawienia teatralne, konkursy, występy,
- sferze ekologicznej czyli ukłon w stronę miejsca, w którym żyjemy w otoczeniu lasów i rzek, dbałość o naturę, recykling, upcykling,
- sferze gospodarczej - powstanie terenów inwestycyjnych, bliskość autostrady pomogła w rozwoju gospodarczego, a także praca nad powstaniem wioski tematycznej i świetlicy z bogatą ofertą warsztatową.

Jednakże na początku nie było tak kolorowo...

W roku 2011 sołectwo składające się z dwóch miejscowości Nowe Marzy i Mniszek, podzielone na 4 części poprzez autostradę i drogę krajową, z licznymi objazdami (niektóre po 7 km z jednej części do drugiej), z mieszkańcami zniechęconymi do wszelakich działań poprzez marginalizację ich potrzeb na arenie gminnej. Traktowane jako peryferia gminne ze względu na małą liczbę ludności (287 osób), bez kanalizacji i wodociągu, bez świadomości swojej siły i możliwości, bez wiary w swoją sprawczość jako obywateli i możliwości. Kolokwialnie ujmując "dziura zabita dechami". A co istotne bez środków finansowych, dzięki którym można tę wieś ożywić.

Podjęliśmy wtedy kroki i powstało KGW, zaczęliśmy zabiegać o środki zewnętrzne i startować w konkursach dotacyjnych, aby wieś zaczęła żyć, aby żyło się lepiej. Nie mieliśmy wsparcia, co jest ważne, ze strony gminy, nie otrzymywaliśmy pieniędzy systemowych (są

różne rozwiązania, różne praktyki w skali całego kraju - funkcjonuje Odnowa Wsi, wsparcie z Urzędów Marszałkowskich, Urzędów Wojewódzkich, Starostwa) - u nas nie było NIC . To, co wypracowaliśmy przez 8 lat, to zadziało się dzięki zaangażowaniu i niebywalej aktywności mieszkańców. Niesamowitej sile determinacji, pozyskiwaniu środków zewnętrznych i realizacji działań projektowych.

W sumie zrealizowaliśmy 40 projektów z pozyskanych środków zewnętrznych, a także braliśmy udział w przeróżnych akcjach bez wsparcia finansowego. Chielibyśmy zaznaczyć, że każdy kolejny realizowany projekt był kontynuacją poprzedniego - poszerzaliśmy tematykę, wzbogacaliśmy świetlicę i zwiększaliśmy umiejętności mieszkańców. Realizowane działania skierowane były (i są) do dzieci i do dorosłych mieszkańców.

W naszej wsi jest świetlica wiejska, która jest czynna i odbywają się w niej całoroczne zajęcia dla dzieci i dorosłych - prowadzą je bezpłatnie wolontariusze, którzy dzielą się swoimi umiejętnościami i wiedzą. Dzięki tej działalności odbywają się szkolenia, warsztaty, wykłady naukowe, wyjazdy naukowe. Imprezy cykliczne, które odbywają się na terenie Sołectwa Mniszek:

- Festyny rodzinno – rekreacyjne (Dzień Dziecka połączony z Dniem Matki, Święto Mniszka, festyny wpisane w harmonogram projektów około 2 rocznie, Andrzejki, Halloween, Sylwester, Bal Karnawałowy, Imprezy z okazji Walentynek);
- organizacja Dożynek Gminnych w 2011 roku
- przedstawienia teatralne (jasełka, występy dla Mam, występy teatralne o zasięgu ogólnie gminnym - Dni Dragacza),
- konkursy plastyczne ogólnogminne - „25 lat Wolności - Czym jest dla mnie Demokracja?”, „Baśnie i legendy polskie i państw kaukaskich” wspólnie z Ośrodkiem dla Uchodźców w Grupie,
- cykliczne informacje, plakaty, ulotki odnośnie podejmowanych inicjatyw i działalności w Sołectwie Mniszek,
- publikacje, które powstały: „Niezbędnik Gospodyń Wiejskich z Mniszka”, „Kronika Mniszka”, „Digitalizacja zdjęć zebranych od Mieszkańców”,
- mecze piłki nożnej (organizowane pomiędzy sołectwami na terenie gminy Dragacz),
- warsztaty, szkolenia we współpracy z Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Minikowie - oddział w Świeciu, Bank Spółdzielczy, Policją, Strażą Pożarną, wykładowcami Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Unisławskiego Towarzystwa Historycznego, Powiatowym Inspektoratem Pracy i wielu, wielu innych instytucji,
- współpraca z Planetarium i Astro Bazą w Świeciu,
- organizacja wycieczek dla mieszkańców Sołectwa Mniszek – Toruń, Bydgoszcz (2 razy), Krynica Morska, Sztutowo, Bory Tucholskie, Sopot (2 razy), Golub Dobrzyń, Szafarnia, Sopot, Gdańsk, Ciechocinek, Brzeźno, itd.
- organizacja systematycznych wyjazdów do kina (Świecie, Grudziądz),
- uczestnictwo w Jarmarkach Kociewskich w Świeciu, Jarmarku Świętego Mikołaja w Grudziądzu, w Muzeum im. W. Łęgi w Grudziądzu,
- warsztaty przeciwdziałające wykluczeniu cyfrowemu dla pokolenia 50+ i osób z innego targetu wiekowego, którym umiejętności obsługi komputera są niezbędne do funkcjonowania w aktualnych realiach – jako Latarnik Polski Cyfrowej na terenie Gminy Dragacz,

- współpraca z Ośrodkiem dla Uchodźców w Grupie w zakresie organizacji spotkań wydarzeń kulturalnych – (przełamywania stereotypów wobec innych kultur – z krajów zakaukaskich),
- portal internetowy – fanpage na Facebooku- Sołectwo Mniszek.

Dlaczego myślimy, że nasza wieś jest wsią “inteligentną” i wpasowuje się w nazewnictwo Smart wieś?

W przeciągu kilku ostatnich lat dbaliśmy o to, aby mieszkańcy nabywali nowe umiejętności, szkolili się i poznawali swoją wartość, inspirowali się przykładami i dobrymi praktykami z całej Polski, a także by mogli nabyte umiejętności wykorzystać w praktyce i poprawić jakość swojego życia na wsi. Niwelowaliśmy bariery pomiędzy wsią i miastem w dostępie do szkoleń, warsztatów, imprez i nowych technologii. częstokroć spotykaliśmy się z stwierdzeniami osób “miastowych”, że żałują, że nie mieszkają w Mniszku, bo u nas tyle się dzieje... Działania nasze miały na celu zaktywizowanie dorosłych i zainicjowanie współpracy międzypokoleniowej, integracji z grupą dzieci i młodzieży. Było to możliwe poprzez określenie tematyki, którą będziemy zgłębiać. My skupiliśmy się na kilku dziedzinach i konsekwentnie poszerzaliśmy i poszerzać będziemy wiedzę w zakresie (oczywiście katalog poruszanych przez nas dziedzin nie jest zamknięty:-) . Tutaj opiszemy tylko kilka:

1. Historia – tradycja – kultura.

“Dziadki-dziatkom-Historia, która nas otacza”-

Na zajęciach edukacyjnych zaznajamialiśmy osoby starsze - dzieci i młodzieży z historią miejscowości. Zgłębiliśmy się w historii miejscowości, aby spisać ją w formie papierowej i multimedialnej. Pozyskiwanie materiałów historycznych z literatury, źródeł, z historii materialnej. A także z historii „żywej” - rozmowy ze starszymi ludźmi, odwiedziny w opisywanych miejscach. Materiały opracowywane w sposób uporządkowany: – opis miejscowości, usytuowanie, przynależność regionalna, aspekty etnograficzne, gwara, tradycje. Zaszczepienie w dzieciach tożsamości i identyfikacji ze swoją „Małą Ojczyzną”. Od dziejów najstarszych na podstawie możliwych do zdobycia informacji - w Muzeum im. W. Łęgi w Grudziądzu, Izbie Regionalnej w Świeciu, opracowanie na podstawie możliwych do zdobycia materiałów drukowanych oraz zetknięcie z pozostałościami historii kultury materialnej. Analizowaliśmy poszczególne etapy z dziejów historycznych, obrazowany pomnikami historii w naszej miejscowości

- Wieki p.n.e - praca nad informacjami o „skarbach” z X i VII w. p.n.e odnalezionymi w trakcie budowy autostrady A 1 na terenie naszej gminy,

- Średniowiecze - młyn wodny w Mniszku z XIV wieku (z drzew ściętych około 1380 roku),

- XVII- XIX - zmiany na wsi, granicach wsi, osadnictwo niemieckie – olenderskie, zmiany terytorialne wsi, cmentarze ewangelickie, które znajdują się na naszym terenie,

- XX w - Mogiła w Mniszku, Pomnik Pamięci Ofiar – ślad okupacji i zbrodni hitlerowskiej, terroru nad mieszkańcami regionu, Pomnik Żołnierzy Radzieckich w Nowych Marzach, historia starego garnizonu w Grupie – i Historia „błękitnej Armii Hallera”

- Szkoła Podstawowa w Mniszku - pochodzenie budynku, analiza starej kroniki szkoły. Kronika opisuje dzieje od 1669 roku do 1989 roku,

- digitalizacja starych fotografii z zasobu mieszkańców sołectwa ukazujące historię Mniszka,
- systematycznie zbieramy stare, zabytkowe eksponaty, które wystawiamy jako "Wystawę staroci. Pokaż, co masz na strychu". Poszukujemy rzeczy, które warto ocalić od zapomnienia, a są pozostałościami kultury materialnej. Na zajęciach odnawiamy je, przeprowadzamy renowację, opisujemy i urządzamy mobilną wystawę starych sprzętów domowych oraz narzędzi rolniczych na terenie świetlicy i terenie przylegającym bezpośrednio do niej. Ważnym elementem tych realizacji jest przygotowywanie scenek rodzajowych z wykorzystaniem znalezionych przedmiotów (na przykład pranie za pomocą tary, prasowanie starym żelazkiem, ubijanie masła, szatkowanie kapusty itd.), aby młodsze pokolenie uczyło się od starszych tego, co staje się zapomniane, stosujemy to cyklicznie, powtarzamy, aby jak największa ilość osób mogła się zapoznać z tym, co ważne. Organizujemy przedstawienia, w którym scenki rodzajowe odgrywane są z użyciem znalezionych przedmiotów. Aby dodać autentyczności, część dialogów w przedstawieniu jest w gwarze kociewskiej – bazowanie na materiałach zebranych w trakcie naszych historycznych poszukiwań i na wiadomościach umieszczonych w kronice sołectwa. Na zewnątrz ustawiamy sprzęty rolnicze, wystawę uzupełniamy postaciami zwierząt wykonanymi z siana i brzozy w trakcie warsztatów (ponieważ siana, słomy i brzozy mamy na wsi pod dostatkiem - wykorzystujemy naturalne zasoby). Nasadzamy rośliny, nadajemy terenowi estetyczny wygląd, budujemy nowe ławki wokół podwórka świetlicowego i na ścieżce rekreacyjno – dydaktycznej.

2. Żem je Kociewiak- wprowadziliśmy Kociewski EtnoDesign, z czego jesteśmy szczególnie dumni ze względu na umiejętność wykorzystania folklu w sztuce dekoratorskiej i tworzeniu odzieży.

Zrealizowaliśmy tutaj zapoznanie z etnografią i kulturą regionu Kociewia, w jakim znajduje się nasza miejscowość. Każdy mógł zapoznać się ze swoją tożsamością regionalną. Odnalezienie cech tradycji, naleciałości gwary, potraw Kociewia, które do dzisiaj istnieją w życiu codziennym wsi, a także każdej z rodzin, jednakże coraz bardziej ulegają zatraceniu. Poznawanie własnej tożsamości przez dzieci i młodzież. Przybliżenie i zapoznanie z kulturą Kociewia, obrzędami, zwyczajami ludowymi - wspólne kultywowanie świąt i obrzędów - Św. Trzech Króli, Karnawał, Dzień Babci, Św. Walentego, Koziółek, wiosny, Dzień Kobiet, Gregorianki, Wielkanoc, Noc Świętojańska.

KULTUROWY ZACZYN Kociewski Etno Design - odkrywanie dziedzictwa kulturowego i sposoby wykorzystania w warsztatach rękodzielniczych, wykorzystujemy wzory kociewskie, aby zastosować je w kreowaniu mody. Poprzez WARSZTATY Z PASJĄ - Zręczne ręce czyli warsztaty rękodzieła – integracyjne z dziećmi, dla kobiet (szycie, szydełkowanie, haft, filcowanie). Tworzenie strojów, dodatków z elementami folklu, poprzez te projekty niektóre Panie odkryły swoje pasje i wykorzystują je, aby załatać dziury w budżecie (tworzą biżuterię, inne chusty, torebki, dywaniki, koszyczki, artykuły dekoracyjne - decoupage, wiklina papierowa). Wykorzystanie haftu tradycyjnego, ale wykorzystywaliśmy również nowoczesną technikę jaką jest zastosowanie hafciarki komputerowej, którą posiadamy. Mieszkańcy zapoznali się z obsługą hafciarki, jej możliwościami, nauczyli się projektować hafty kociewskie i przenosić je na wybrane elementy odzieży i innych akcesoriów.

„Jestem tym, co jem” – zapoznanie z zasadami zdrowego żywienia, aromaterapią, ziołolecznictwem. Spisanie tradycyjnych potraw kociewskich, które dotychczas „królują na

naszych stołach”, a także przypomnienie starych, zapomnianych już przepisów na podstawie literatury i wiedzy naszych babć. W trakcie spotkań przygotowywane są tradycyjne potrawy, ale też nalewki, wina, miód, sałatki z mniszka lekarskiego pod hasłem „Mniszek zjada mniszek”, przetwory. Wykorzystujemy zasoby naturalne naszych wsi, aby poszerzyć ofertę warsztatową, a mieszkańcy byli dumni z “dóbr”, które są w ich posiadaniu.

„Leki z Bożej apteki”, wykonywanie naturalnych kosmetyków. Sadzenie, zbieranie ziół i kwiatów oraz wykonywanie z nich leków, maści, naturalnych kosmetyków - maceratów. Nauczyli się, w jaki sposób z produktów dostępnych w naturze, kuchni lub okolicznych sklepach stworzyć niezwykle kosmetyki pielęgnacyjne i niebanalne prezenty. Poznali sekrety naturalnych źródeł piękna i radości z wykorzystania bogactwa natury, które jest na wyciągnięcie ręki. Produkcja kosmetyków stanowi naszą ofertę warsztatową, a także nasze mieszkanki oszczędzają na zakupie kosmetyków.

“Nasi sąsiedzi, których nie znamy”

Organizacja warsztatów, na których młodzi ludzie uczą się nowych umiejętności od swych sąsiadów. Korzystanie z potencjału, który tkwi w ludziach. Są to osoby zajmujące się: wikliniarstwem, haftowaniem, hodowlą koni, uprawą oryginalnych odmian krzewów, ziół, kwiatów, aromaterapią, szydełkowaniem, techniką sutasz, kultywowaniem historii lokalnej, robótkami ręcznymi - papierową wikliną, filcowanie, haft, dziewiarstwo ręczne i maszynowe, szycie, a także zetknięcie z nowoczesnymi sposobami tworzenia rękodzieła – obrazy ze skóry, quilng, kusudama, tkactwo, rzeźba, patchwork oraz różne formy zdobienia, gotowaniem i dekorowaniem potraw i ciast, serowarstwem, malarstwem, garncarstwem. Zapraszamy leśników, pszczelarzy, przyrodników, chemików, weterynarzy, hobbystów, a także osoby wykonujące anioły różnymi technikami - powertex, drewniane, witraże. Przenoszenie za pomocą transferu zdjęcia na drewno. Dotychczas osoby te nie były promowane.

“Mydło i pachnidło”- warsztaty mydlarskie i świeczkarskie - tworzenia świec żelowych, z parafiny, stearyny, z wosku sojowego, zawieszek sojowych. Mydło tworzone różnymi technikami, w różnej kolorystyce i formie, głównie bazujemy na bazie mydlanej glicerynowej. Na warsztatach powstawały cuda świeczkowe i mydlarskie. Nasi mieszkańcy z dumą mogą powiedzieć, że od 3 lat są ekspertami w tych umiejętnościach czyli wytwarzania mydła, świec, zawieszek bez kupowania ich w sklepach.

“Sery, glómzy i twarogi” - prowadziliśmy warsztaty serowarskie i pieczenia chleba - samodzielne wytwarzanie sera, ludzie odeszli od wytwarzania twarogów, serów i jogurtów, a mogą wspaniale wykorzystać zasoby lokalne i potencjał osób umiejących to jeszcze wykonywać, a mleko mają od sąsiada rolnika. Możemy się pochwalić, że nasi mieszkańcy nabyli te umiejętności.

“Z poradnika nowoczesnej Pani domu”- dekorowanie potraw i zaznajamianie z nowinkami technologicznymi w kuchni - nowoczesne dekorowanie potraw, carving, torty angielskie, pokazy sztuki barmańskiej, dbanie o ogrody zielone - topiary i żywa architektura zieleni i itp.

„W zdrowym ciele zdrowy duch” - warsztaty, spotkania ze specjalistami - lekarzami, dietetykami, a także organizacja Turnieju Gier. Trening Umysłu dla Seniorów. Integracyjne z dziećmi młodzieżą, stare gry naszych dziadków i nowoczesne gry .

„Zwierzęta nasi bracia mniejsi” – spotkania na temat hodowli drobiu i drobnych zwierząt gospodarskich, zaznajamiają się z warunkami życia zwierząt gospodarskich, współpraca z animatorami z Kujawsko – Pomorskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, Schroniska dla Zwierząt w Węgrowie, Zielonymi Animatorami z Parków Krajobrazowych. Wycieczki do Gospodarstwa Agroturystycznego na terenie sołectwa, gdzie hodowane są strusie, króliki, świnki wietnamskie, drób i oryginalne ptactwo, znajdują się stawy rybne, przejażdżki bryczką konną u pobliskiego hodowcy koni. Zbieramy karmę dla zwierząt i dbamy o ich dobrostan (dzieci wolontarystycznie wykonują te czynności), odwiedzamy pobliskich rolników.

„Dbajmy o ekologię - patrz w przyszłość, pamiętaj o przeszłości” – warsztaty rękodzielnicze -recykling, upcykling. Spotkania z pracownikiem Referatu Ochrony Środowiska w Urzędzie Gminy Dragacz, ODR Minikowo, ekologów, pracownikami Parków Krajobrazowych. Ciągłe jest problem w gminie z segregacją śmieci i należy edukować społeczeństwo w tym zakresie. My podejmujemy cyklicznie próby tworzenia „coś z niczego”. Wykorzystanie opon, plastiku, rzeczy zużytych do stworzenia „arcydzieł sztuki nowoczesnej” wykorzystane do zagospodarowania przestrzeni. Spotkania tego typu poświęcone są sadzeniu, hodowli i uprawie roślin, krzewów i drzew w ogrodach przydomowych, spotkanie z leśniczym, ekologiem, przyrodnikiem. Wykorzystywanie naturalnych materiałów w trakcie warsztatów rękodzielniczych (plecionkarstwo, wikliniarstwo, wyplatanie z siana, słomy), budowa ławek, elementów do ćwiczeń fizycznych wykorzystywanych na terenie sołectwa. Udział w akcji "365 reklamówek śmieci". Ratujemy pszczoły - warsztaty w celu przypomnienia o tym, jak ważną i pożyteczną rolę w całym ekosystemie pełnią pszczołowate! Spotkanie z pszczelarzem. Udział w akcji “Z Kujawskim pomagamy pszczołom”. Promujemy tematykę zdrowego stylu życia i zdrowego odżywiania. Środki chemiczne w produktach spożywczych, toksykologia i trucizny - na co trzeba uważać, czego nie jeść, co jeść, fast foody są złe, zdrowe odżywianie.

„Nie samą pracą człowiek żyje” organizacja życia rozrywkowego we wsi... czyli imprezy integracyjne, pikniki, kiermasze, festyn, wystawy, a także Wiejski Klub Tańca - zorganizowanie imprezy integracyjnej w myśl ludowych melodii. Cytat z Akademii Kolberga - "To w gruncie rzeczy bardzo stara idea. Z dawna przecież bywało tak, że miejscowa remiza głucha nie stała, bo zabawy w niej były huczne. Dobra orkiestra była i bufet był, i bilecik w cenie przystępnej, i... huczała muzyka, co stropy ku niebu podnosiła, i kręciły się kawalerskie wąsiki. Ale najważniejsze jest to, że tam właśnie spotykała się lokalna wspólnota, która w swej większości nade wszystko lubiła potańczyć, pograć i pośpiewać...."

Kino Kreatywnych Starszaków/Kobiet w zależności od czasu - organizujemy spotkania w świetlicy, na których jest okazja do obejrzenia i podyskutowania o filmie.

WIEŚ JEST KOBIETĄ - spotkania motywacyjne dla kobiet z Wają Jabłonowską i liderkami z Polski i okolic, które są przewodniczącymi KGW (Brzozowo), aktywnymi działaczkami NGO, aby przedstawić, że w kobietach tkwi ogromny potencjał i, że to w kobietach tkwi ogromna siła. Według publikacji Fundacji Wspomagania Wsi i Klon-Jawor to kobiety stanowią oś napędową życia na wsi. Zapoznanie z rolą kobiet na przestrzeni wieków, a także historia Czarownic na terenie Kociewia organizujemy spotkania i wykłady naukowe -we współpracy z wykładowcami UKW. Zaczęliśmy od wyświetlenia filmu "Założę czerwone spodnie" Eli Jachlewskiej . Była to okazja do tego, aby starsi wyszli z domu , mieli okazję się

odświetnie ubrać i usiąść wspólnie przy udekorowanych stolikach i obejrzeć film. Projekcje filmu „Załóżę czerwone spodnie” pokazujące sylwetki odważnych kobiet, które udowadniają, że nie wiek stanowi barierę dla aktywnego życia, ale ograniczenia, które sobie narzucamy. Film ma stanowić wzmocnienie dla mieszkańców/ mieszkanki wsi, aby wierzyły, że wszystko przed nimi.

METAMORFOZY KOBIETY W KAŻDYM CALU- powtarzamy zaplanowaną akcję spotkań z kosmetyczką i fryzjerką. Bierzemy wtedy pod lupę- styl życia. Kobiety biorą udział w metamorfozach zewnętrznych. Kobieta w obiektywie profesjonalne wykonywanie zdjęć mieszkankom sołectwa, aby umieścić je w kalendarzu, który drukujemy.

2. Działki-dziadkom-

Zaznajomienie z nowinkami elektronicznymi starszych i dzieci z obsługą: telefonów komórkowych, smartfonów, aparatów cyfrowych, e-booków, tabletów. Właśnie na spotkaniach międzypokoleniowych starsi i młodszy mogą wymieniać się swoją wiedzą. W dzisiejszych czasach dzieci już rodzą się z naturalnym odruchem obsługi i znajomością nowinek technologicznych. Dzięki temu niejednokrotnie mogliśmy przeprowadzić zajęcia, gdzie młodzi uczestnicy (pod nadzorem) wprowadzali starsze pokolenie w świat cyfrowy. Dzięki realizacji projektów doposażyliśmy naszą świetlicę w drukarkę 3D, sprzęt do robotyki (LEGO MINDSTORMS), laptopy i drona. Zajęcia prowadzone przez dzieci i młodzież pod nadzorem osób koordynujących. Mamy w tym zakresie doświadczenie, ponieważ w 2015 roku zdobyliśmy niezbędne umiejętności w prowadzeniu zajęć zaznajamiania osób starszych z komputerem i internetem jako Latarnicy Polski Cyfrowej. Efektem warsztatów jest publikacja multimedialna ze spisana historią miejscowości i ważnych wydarzeń zapisanych w Kronikach Gminnych z lat młodości naszych 50-latków oraz digitalizacja starych zdjęć zebranych wśród lokalnej społeczności.

Od 2015 roku, w którym zdobyliśmy umiejętności jako Latarnicy Polski Cyfrowej oraz braliśmy udział w szkoleniu na Mobilnego Doradcę FRSI, jednym z naszych priorytetów stało się szerzenie cyfrowej wiedzy w naszej miejscowości i w pozostałych wsiach gminy. Dzięki temu staramy się podejmować próby nauki programowania w różnych językach. Chcieliśmy pokazać, że komputer to nie tylko gry i internet, a można go wykorzystać do programowania. Zaczynaliśmy naukę Scratcha najpierw dla dzieci, a później to “mali i młodszy” wolontariusze uczyli swoich kolegów i starszych chętnych mieszkańców. Przez ostatnie lata ćwiczyliśmy programowanie w Scratchu, Baltie, pisanie programów i aplikacji na androida. Braliśmy udział w “Tygodniu Programowania” i “Mistrzowie Kodowania”. Braliśmy udział w akcji “Sieciaki na wakacjach”.

Zakup komputerów wiązał się z pomysłami na zajęcia, które można na nich przeprowadzić i dzięki temu nie tylko dzieci, ale i starsi mieszkańcy naszego sołectwa mogli nauczyć się prowadzenia strony internetowej w Wordpressie (dzięki temu od pewnego czasu funkcjonuje strona naszego sołectwa oraz stowarzyszenia, do którego należymy, strony projektów prowadzone przez dzieci i młodzież), programy graficzne, ikonografika dla każdego, prezentacje w Prezi. W ostatnim projekcie wspólnie z Policją przeprowadzaliśmy spotkanie o profilaktyce przestępczości, bezpieczeństwie na drodze, Internecie oraz na temat baz danych i o tym, że nic nie ginie w Internecie.

Chocki klocki - czyli robotyka dla każdego, budowa robotów i ich programowanie, przygotowanie prezentacji na pokazy wyjazdowe do innych miejscowości, przedszkola. Dzięki dofinansowaniu w 2016 roku mogliśmy zakupić zestaw LEGO MINDSTROMS, który pozwolił naszym młodym mieszkańcom na naukę programowania poprzez zabawę. Wielu spośród uczestników warsztatów zainteresowało się konstruowaniem i programowaniem robotów. Może któryś z nich zostanie znanym inżynierem?

Być jak Skłodowska-Curie - chemia leczy, żywi, ubiera, broni, zabawy w domowe doświadczenia, co i jak z tą chemią. Wyjaśnienie zjawisk w otaczającym nas świecie. Przeprowadzaliśmy doświadczenia z produktami ogólnodostępnymi w każdym gospodarstwie domowym oraz takie prowadzone przez doświadczonych chemików.

Mali Einsteini na start – fizyka wokół nas, wyjaśnienie zjawisk fizycznych, dlaczego samochód jedzie, dlaczego ryba pływa, powietrze, woda, dźwięk, zabawki fizyczne

I Ty możesz zostać Pitagorasem - matematyka na wesoło, programy matematyczne dla dzieci, zabawy i łamigłówki matematyczne, dla młodzieży program Cabri i inne programy edukacyjne, spotkanie z nauczycielem matematyki. Pokazanie dzieciom, młodzieży i osobom starszym, że matematyka nie jest taka straszna, jaką ją malują. Nauka matematyki poprzez zabawę.

Spójrzmy w niebo, policzmy gwiazdy - astronomia, na początku naszej “projektowej drogi” odbyło się spotkanie z nauczycielem fizyki ze Świecia, który opowiadał o gwiazdach, kosmosie, planetach i pozwolił popatrzeć przez teleskopy, budowa modeli planet, zegarów słonecznych. W późniejszym czasie zakupiliśmy swój własny mały teleskop, przez który oglądamy głównie księżyc i kratery na jego powierzchni.

DRUKOWANIE 3D - dzięki realizacji projektów nasza świetlica dysponuje drukarką 3D. Warsztaty z tym sprzętem przeprowadza jeden z wychowanków świetlicy, który odkrył swoje pasje w tym kierunku właśnie podczas zajęć w niej.

Warsztaty fotograficzne - fotografia, fotografia analogowa (kadrowanie, postrzeganie przestrzenne, perspektywa, obsługa aparatów analogowych, prezentacja i historia aparatów).
REKLAMA I GRAFIKA projektowanie graficzne - Photoshop, tworzenia logo.

Utworzenie Klubu Małego Odkrywcy oraz cykliczne przeprowadzane Festiwale Nauki i Sportu, które odbywają się przy świetlicy wiejskiej w Mniszku. A także odbywają się wyjazdy pokazowe - do innych (chętnych) miejscowości (Górna Grupa, Szkoła Podstawowa w Grupie, Przedszkole w Grupie, Szkoła Podstawowa w Dragaczu, biblioteka Gminna w Świekatowie, Biblioteka Gminna w Jeżewie i w Laskowicach) - które były prowadzone przez dzieci uczęszczające na zajęcia w Mniszku (np. doświadczenia fizyczne, chemiczne, pokazy robotyki, drukarka 3D etc.)

„Lepsza strona życia emeryta” praca z Emerytami - pomoc w poruszaniu się w internecie, rozwój pasji, hobby, odbywanie wirtualnych podróży, zapoznanie z nowymi rozwiązaniami

(bankowość elektroniczna, spotkania na czacie, portale medyczne, prawne, randkowe, komunikacja z rodziną, portale społecznościowe itp.), uświadamianie o przydatności internetu. Pokazanie stron przydatnych na co dzień i do załatwiania formalności przez internet - ZIP, PUE, profil zaufany, poczta elektroniczna.

„Kręcioła, wszystko się kręci ,a my razem z nim..” - zajęcia poświęcone kodowaniu scratch, robienie animacji, nakręcenie filmiku ukazującego nasze działania podjęte podczas projektu. Przygotowanie prezentacji multimedialnych z tematyki spotkań świetlicowych jako cennych pomocy dydaktycznych, które można później wykorzystać w szkole podstawowej w trakcie zajęć edukacyjnych. Warsztaty dziennikarskie, fotograficzne, multimedialne, internetowe, obróbka tekstu, zdjęć, tworzenie własnych filmów i ich montaż, tworzenie stron (Wordpress).

Detektywi na tropie nauki - fizyka, chemia, Laboratorium Dextera (wykorzystanie fizyki, chemii, biologii w pracy detektywa, doświadczenia w kuchni, w przyrodzie, fizyczne - tworzenie koszulek metodą chromatografii. Praca z mikroskopem, kamerką do oglądania mikro przedmiotów. Zajęcia i zabawy z wykorzystaniem zmysłów. Daktyloskopia, wykrywania krwi i innych substancji, kłamstw.

DETEKTYWI NA TROPIE PRZYRODY - działania w lesie - gra terenowa “Mischke” - dotycząca historii naszej miejscowości (Olendrzy, zabór pruski, II wojna światowa i Mogiła Ofiar hitlerowskich).

Oswajanie ze sztuką - rysunek (ołówki, węgiel, tusz, marker), malarstwo (akryl, akwarela, olejne), historia sztuki i wykład na temat życia artysty, opowiedzenie o swoim zawodzie i możliwościach z nim związanymi. Historia sztuki: pokaz slajdów o tym jak powstawała i rozwijała się sztuka przez epoki rysunek: anatomia, perspektywa, cieniowanie, szybkie szkice, rysunek w plenerze, zapoznanie się z postawami ołówka, węgla i tuszu malarstwo.

Zabawy Międzypokoleniowe - Wspólne uczestnictwo w zajęciach, warsztatach, pikniku, festynie, turnieju gier planszowych, biegach na orientację czy geocachingu dało możliwość poznania innych opcji spędzania czasu, wykorzystanie nowych technologii (gps, programowanie) oraz tradycyjnych (kompas, mapa, gry planszowe).

ZŁAPANI W SOŁECKĄ SIEĆ

- utworzenie stron WWW lub fanpage poszczególnych sołectw przez e-wolontariuszy (mieszkańców danych wsi) i umieszczanie w nich podstawowych informacji dotyczących życia sołectwa, promowanie aktywności i działań w sołectwie - warsztaty te mogły się odbyć dzięki wcześniejszym szkoleniom przeprowadzonym przez Latarników Polskiej Cyfrowej;

– szkolenia dla e -wolontariuszy z zakresu tworzenia oraz zarządzania fanpage’em na FB, praw autorskich, tworzenia grafik, podstawowej obróbki wideo, publikacji w internecie, zarządzania stroną WWW dzięki platformie naszawioska.pl, organizacji pracy online w zespołach redakcyjnych.

Osobnym zakresem działań , które podejmowaliśmy są spotkania szkoleniowe skierowane do mieszkańców wsi, rolników, potencjalnych przedsiębiorców, którzy chcą podjąć się

prowadzenia działalności gospodarczej. Ważne jest to, że podejmowane z naszej inicjatywy i z potrzeb, które wypływają od mieszkańców.

“ Mój brat PIT”

Spotkania poświęcone zapoznaniu z tajnikami księgowości, rozliczeń podatkowych i procedurami założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej prowadzone przez księgową, pracownika Urzędu Skarbowego. Spotkanie z referentem pracującym w Powiatowym Urzędzie Pracy, który przedstawia sposób zdobycia dotacji na założenie własnej działalności gospodarczej z PUP w Świeciu, z pracownikami Inkubatora Przedsiębiorczości w Świeciu na temat pozyskiwanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub zmianie działalności na działalność pozarolniczą. Wizyta referenta z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Świeciu zaznajamiającej osoby uczestniczące w spotkaniu z zasadami wypełniania wniosków o płatności obszarowe dla rolników. Konsultacje z pracownicą Banku Spółdzielczego w Świeciu w sprawie uzyskiwania kredytów, które mogą być niezbędne w przyszłej własnej firmie.

„Przezorny zawsze ubezpieczony” – tematyka zachowania bezpieczeństwa na drogach spotkanie z Policją, kurs pierwszej pomocy, ratownikiem medycznym i Strażą Pożarną. Powtarzamy cyklicznie ze względu na monitorowanie niebezpieczeństw.

Niestety nie sposób opisać wszystkich inicjatyw, działań i czynności, które podejmujemy, aby poprawić jakość życia w naszej wsi, ale zasygnalizowaliśmy chociaż kilka poprzez, które mieszkańcy zwiększają swoje umiejętności i poprawiają swoje życie wykorzystując je w praktyce, ale od razu mówimy, że to nie koniec :-).

Przytoczymy jeszcze kilka przykładów na to, że w naszej wsi przez kilka lat zmieniła się jakość życia w tym zakresie, na jakim my sami jako mieszkańcy wsi mieliśmy na nią wpływ.

Efektom naszych działań są: publikacja multimedialna o historii naszej “Małej Ojczyzny” stworzona z historii zasłyszanych od mieszkańców, materiałów źródłowych, makieta papierowa, zbiór fotografii, powstanie miniaturowa wioska mennonicka poszczególne budynki - młyn, stodoła, zabudowania mieszkalne i gospodarskie, miniatura wioski zostanie zainstalowana w Mniszku na terenie przylegającym do świetlicy wiejskiej (co jest naszą dumą i będzie wizytówką naszej miejscowości - już została stworzona chata mennonicka wolontarystycznie przez jednego z mieszkańców w trakcie urlopu).

Zapoczątkowanie nurtu kociewski etnodizajn, gdzie powstają nowe trendy w modzie i sztuce użytkowej - dzieła inspirowane sztuką kociewską i haftem. Dumni jesteśmy, że mieszkańcy wykorzystują umiejętności w zakresie serowarstwa, wypieku chleba, naturalnych kosmetyków, kulinariów i rękodzielnictwa. Przygotowanie materiałów do stworzenia wioski mennonickiej poszczególne budynki- młyn, stodoła, zabudowania mieszkalne i gospodarskie, miniatura wioski zostanie zainstalowana w Mniszku na terenie przylegającym do świetlicy wiejskiej.

Stworzony został słownik gwary kociewskiej, kronika miejscowości, makieta wsi według starych map i współczesne odwzorowanie jej aktualnego wyglądu.

Podjęliśmy naukę języka migowego, ponieważ członkowie jednej z rodzin uczestniczący w naszych działaniach są głuchoniemi- postanowiliśmy podjąć naukę.

Od 2011 roku prowadzimy fanpage na Facebooku ułatwiającą nam kontakt z mieszkańcami, stronę internetową, a także nagrywamy zebrania wiejskie, które są do wglądu, z mieszkańcami komunikujemy się poprzez grupy na messengerze i wysyłanie smsów informacyjnych o wszelkich wydarzeniach.

Rozpoczęliśmy akcję: KSIĄŻKI ŁĄCZĄ POKOLENIA! - stworzyliśmy w świetlicy miejsce z duszą czyli mini wiejską bibliotekę, gdzie mieszkańcy przynoszą książki, pożyczają je z świetlicy, aby poczytać w domu. Około 1000 książek otrzymaliśmy od Fundacji Zacztyani, która ofiarowała nam różne pozycje czytelnicze dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Chyba możemy przypuszczać, że świetlica znajdująca się w starym budynku z 1894 roku, jest centrum wsi i stała się rozbudowanym ośrodkiem zapewniającym miejsce do nauki, oferując komplementarne i alternatywne miejsce do edukacji dzieci i dorosłych, a prowadzone jest przez mieszkańców - wolontariuszy, specjalistów w swoich dziedzinach. Ma tutaj zastosowanie stwierdzenie, że doszliśmy w naszych działaniach od klasycznej edukacji środowiskowej, przyrodniczej, kulturowej do bezpośredniej integracji i absorbowania z zasobów środowiska i rolnych jako elementów nauczania przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii i innowacji w zakresie warsztatów. Wykorzystujemy fakt naszej lokalizacji do pobudzania ciekawości w nauce i nabywaniu umiejętności z zasobów naturalnych, a także rozwijamy świadomość na temat naszych bogatych i ogromnych zasobów środowiskowych, wiejskich i zrównoważonych. Następuje w tym wypadku zacieśnianie więzi międzypokoleniowych, stosujemy samopomoc sąsiedzka (w stosunku do starszych osób), a także zacieśniają się stosunki międzyludzkie z koncentrowaniem uwagi na przekazywanie wartości tradycyjnych, kulturowych, edukację ekologiczną. Już teraz wykorzystujemy lokalne warzywa, owoce, zioła, kwiaty z naszych pól, które mieszkańcy samodzielnie uprawiają w przyrządzaniu naszych lokalnych produktów kulinarnych, nalewek, miodów z mniszka, mydeł, a także naturalnych kosmetyków! Z mleka od krów, które hodują rolnicy z naszej miejscowości wytwarzamy sery, twarogi, jogurty i glómzy!

W niedalekiej przyszłości oprócz edukacji i szerokiej oferty warsztatowej podczas działania wioski tematycznej będziemy w stanie wprowadzić w życie ideę od rolnika do talerzyka i monitorowanie procesu od uprawy starych gatunków drzew, krzewów, warzyw i ziół, rozpowszechnienia starych przepisów na potrawy i sery, a także nowoczesnych receptur kosmetycznych, aby wprowadzić na naszym terenie system zdrowej, dobrej, ekologicznej żywności od rolnika/ mieszkańca do odbiorcy końcowego bez pośredników.

Mamy nadzieję, że nasza społeczność stworzyła własnymi siłami "dobre miejsce" do rozwoju mimo, że jesteśmy na peryferiach gminy i w oddaleniu od miast. A sołtyska i część mieszkańców ma do pokonania około 12 kilometrów do świetlicy, w której prowadzimy wszelkie działania (w związku z budową S5).

Jest jednak w NAS moc i determinacja, by stać się wioską inteligentną czyli Smart wieś tylko dzięki swoim siłom, umiejętnościom i wiedzy, którą dysponujemy (a zamierzamy nadal się uczyć)...

Link do zdjęć dołączonych do pracy konkursowej -

https://docs.google.com/presentation/d/1v5v2S2c-i6-3WvDzcJb_WKZG2kVLsOGSlrLN01dFsgI/edit?usp=sharing

Link do strony Sołectwo Mniszek. Gmina Dragacz

<https://www.facebook.com/SolectwoMniszek/>

<https://bydgoszcz.tvp.pl/34620435/30102017> link do reportażu o nas i o działaniach w naszej miejscowości z przed 2 lat :-)